

РЕШЕНИЕ

№ 130

гр. Варна, 25.08.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ВАРНА, II СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и четвърти август през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Румяна Панталеева

Членове: Росица Ант. Тончева
Десислава Ст. Сапунджиева

при участието на секретаря Геновева Хр. Ненчева
в присъствието на прокурора Ст. Д. Анд.
като разгледа докладваното от Десислава Ст. Сапунджиева Въззивно частно
наказателно дело № 20223000600247 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.20 от ЗЕЕЗА.

Образувано е по подадени жалби от адвокатите Р.Ж., Г.Г. и И.А., в качеството им на процесуални представители на лицето, чието предаване се иска- АЛ. Г. АЛЧ.-гражданин на Руската Федерация срещу Решение №167 от 08.08.2022г. на Окръжен съд гр.Варна, постановено по ЧНД №822 по описа на съда за 2022г., с което е допусната екстрадиция на АЛ. Г. АЛЧ. по искане на съдебните власти на Руската Федерация за разследване на извършено престъпление. С Решението е взета и мярка за неотклонение „задържане под стража“ по отношение на исканото лице.

В жалбите се излагат подробни съображения за закононарушения, вкл. на редица международни актове. Твърди се, че не е налице двойна наказуемост на деянието за което е повдигнато обвинение на А.; че липсват доказателства за автентичност на предоставените документи от Руската Федерация /РФ по-нататък в решението/; че предоставените писмени гаранции от Главния прокурор на РФ не са достатъчни и не са налице гаранции за контрол по спазване правата на задържаното лице в пенитенциарно заведение на РФ, в контекста на приетите Резолуции за прекратяване на членството на РФ в Съвета на Европа от 16.03.2022г., респ. правните последици от това решение, посочени в Резолюция СМ/

Res/2022г./3 от 23.03.2022г.; Приетата от Общото събрание на ООН резолюция за прекратяване на членството на Русия в Съвета на правата на човека и Решения на ЕСПЧ. Иска се отмяна на Решението и постановената мярка за процесуална принуда и постановяване на нов съдебен акт, с който молбата за екстрадиция да се остави без уважение.

В съдебно заседание представителят на Апелативна прокуратура заема становище за неоснователност на жалбите и законосъобразност на постановеното решение.

Жалбите се поддържат на изложените основания, които се доразвиват.

Исканото лице в своя лична защита сочи, че са налице формални гаранции представени от РФ, поради липса на обществен и съдебен контрол от правозащитни организации и международни институции. Моли да не се допуска екстрадиция, поради съмнения за справедлив процес и спазване на неговите процесуални права.

Настоящият състав, след като се запозна с изложените в жалбите съображения, изслуша страните в съдебно заседание, съобрази събраните доказателства и служебно провери правилността на решението на Окръжен съд гр. Варна, прие за установено следното:

А.А. е гражданин на РФ, роден на *****г. в гр. Астрахан, притежаващ руски паспорт №..... от 17.10.2014г. и руски задграничен паспорт №....., издаден на 30.09.2013г. и валиден до 30.09.2023г.

В ДМОС-МВР чрез Интерпол-Москва е получено писмо от 24.06.2022г. с искане от съдебните власти на РФ за временно задържане под стража на А. с цел последваща екстрадиция на лицето за тази държава за провеждане на наказателно производство по обвинение за извършено данъчно престъпление.

А. е задържан в Първо РУ на ОД на МВР Варна със Заповед на 23.06.2022г. в 10,00ч., като с постановление от 24.06.2022г. на прокурор от ВКП е задържан за 72 часа.

С протоколно определение на ВОС по ЧНД №652/22г. на осн. чл.13 от ЗЕЕЗА е взето спрямо лицето временно задържане за срок до 40 дни. С протоколно определение на Апелативен съд гр. Варна по ВЧНД №193/2022г. мярката за неотклонение е променена във временно задържане в дома на лицето за същия срок.

В Министерство на правосъдието по дипломатически път /от служител на посолството на РФ/ е постъпила молба и комплект документи по чл.9, ал.3 от ЗЕЕЗА, придружени с превод на български език, във връзка с отправено от Генералната прокуратура на РФ искане за екстрадиция на руския гражданин А.А.. За този съдебен състав няма спор по отношение на гражданството и самоличността на исканото лице А..

Посочените писмени материали са проверени по реда на чл.10 от Министъра на правосъдието, след което са изпратени незабавно на Върховната касационна прокуратура по силата на чл.12 от ЗЕЕЗА. В този смисъл за настоящия състав не възниква съмнение досежно тяхната автентичност, а възраженията на защитниците в тази насока са неоснователни.

На осн. чл.14,ал.2 и 3 от ЗЕЕЗА с постановление от 28.07.2022г. прокурор от ВКП е разпоредил задържане на лицето за 72 часа, след което е била взета МН «задържане под стража».

Получените материали и приобщени в процедурата по екстрадиция, са съответни на чл.9,ал.3 от ЗЕЕЗА. От същите е видно, че срещу исканото лице А. е образувано наказателно производство на следствено управление за Югоизточния административен район на Главно следствено управление на Следствения комитет на РФ за град Москва и същия е привлечен като обвиняем за това, че в качеството си на Генерален директор на «Естериал»АД, с цел да избегне заплащането на данъчни задължения на дружеството се сдобил с данни за сметките на фиктивни фирми «Опал» и «Главснаб» и фалшиви споразумения, товарителници и фактури за доставки, като е представил умишлено невярна информация пред данъчните органи, с което избегнал установяването и плащането на данъчни задължения, в размер 282 529 254 рубли, представляващи особено големи размери, квалифицирано по чл.199, ал.2, пар.«б» от Наказателния кодекс на РФ.

Видно от приложеното Постановление /л.58 от ЧНД№822/22т. на ВОС/ в същото е налична подробна информация за разследваното деяние. Касае се за прояви в период преди 2015г., когато А. се подозира да е получил в свое разпореждане фиктивни договори за покупко-продажба и по неустановен начин получил товарителници, съответстващи на посочените договори, с цел отразяване на същите в данъчна декларация на „Естериал“ АД за ДДС за четвърто тримесечие на 2015г. Твърди се, че фиктивните договори и други документи А. е подписвал като генерален директор и е организиран преводи от разплащателната сметка на дружеството по сметка на фиктивните договарящи фирми, като съставените фактури, товарителници и разплащателни документи са осчетоводени за данъчни цели. Обвинението е, че по този начин А. е укрил и не е заплатил за периода 01.10.2015г. до 31.12.2015г. данъци в големи размери. Твърди се също от обвинителната власт на молещата държава, че процесната декларация, съдържаща невярна информация за размера на ДДС дължима на бюджета, А. подписал и представил на 27.06.2016г. в Инспектората на Федералната данъчна служба в гр.Москва.

Въззивният съд не намира за основателни поддържаните от защитата на исканото лице възражения, че съдържащото се в постановлението за привличане на А. фактическо и юридическо обвинение е неточно, неясно и

неконкретизирано, препятстващо правилната преценка за характера на деянията. Данните от представеното постановление сочат на пълнота на изложение на фактите, времето и мястото на разследваните деяния и тяхната правна квалификация по законодателството на молещата държава. Представените факти позволяват правилна преценка от страна на изпълняващия съд за наличие или не на изискуемата по закон двойна наказуемост. Във връзка с възраженията на защитата следва да се отбележи, че последната не изисква еднаквост, а съвпадане на основните признаци на престъпните състави на националните законодателства като деяние, форма на вина и резултат по основния състав.

По изложените по горе съображения настоящият състав намира, че описаното в молбата за екстрадиция престъпление намира своя аналог в чл.255 от НК на РБългария, поради което изводът на ВОС за наличие на предпоставките по чл.5,ал.1 от ЗЕЕЗА е правилен, а доводите на защитата в тази насока следва да бъдат преценени като несъстоятелни.

Защитниците на исканото лице са направили възражение и досежно авторството на деянието, позовавайки се на представен от тях документ за липса на задължения на дружеството на А. към РФ към 05.04.2016г. Съдът намира, че в настоящото производство не може да се обсъжда законосъобразност, или обосновааност на актовете в наказателното производство на молещата държава, респ. доказателства за наличие на извършено престъпление и участието на А., доколкото същинското разследване не е под българска юрисдикция. Необходимата информация относно престъплението е подробно очертана в разпоредбата на [чл.9, ал.3, т.2 от ЗЕЕЗА](#), с оглед възможността за извършване на преценка за отсъствието на някое от абсолютните основания за отказ от екстрадицията по [чл.7 от ЗЕЕЗА](#), както и за двойна наказуемост - [чл.5, ал.3 от ЗЕЕЗА](#). Недопустимо е замолената държава да се намесва в суверенитета на молещата държава по въпроси, каквито са авторството и вината на поисканото лице за престъплението, за което е образувано срещу него наказателно производство, респ. преценка относно годността или достоверността на доказателствата, обосноваващи обвинението.

По изложените съображения, настоящият състав намира, че изводът на проверявания съд, че са налице положителните предпоставки по ЗЕЕЗА за предаване на лицето А. е законосъобразен.

По отношение на приложимото право следва да се посочи, че това са нормите на Европийската конвенция за екстрадиция и на Закона за екстрадицията и европейската заповед за арест. Европейска конвенция за екстрадиция от 1957г. е в сила за България от 01.10.1994г., а за РФ- от

09.03.1994г. Съществува и двустранен договор между НРБ и СССР за правна помощ по граждански, семейни и наказателни дела, ратифициран с Указ №784 на Държавния съвет от 15.04.1976г., обн. в ДВ бр.12 от 10.02.1976г., по пр. ДВ бр.17 от 28.02.2014г.

Настоящият състав намира, че от молещата държава са изпратени всички необходими документи по чл.9, ал.3 от ЗЕЕЗА и чл.64 от Договора: Постановление за образуване на наказателно производство; Постановление за международно издирване на А. от 05.02.2020г.; Постановление на Кузмински районен съд на гр.Москва от 27.04.2022г., с което по отношение на А. е взета мярка за неотклонение “задържане под стража“, потвърдено от Апелативната инстанция с Постановление от 18.05.2022г.; Постановление за привличане на исканото лице А. в качеството на обвиняем от 20.04.2021г.; извлечение от НК на РФ вкл. по отношение на давността; данни за исканото лице и информация досежно неговата самоличност и гражданство.

От същите се установява по един безспорен начин самоличността и гражданството на лицето, респ. неговата идентичност, образуваното наказателно производство и привличането на А. като обвиняем, конкретните данни за разследваното престъпление, позволяващо преценка за наличието на двойна наказуемост, неговата квалификация по НК на РФ, наказуемо с лишаване от свобода повече от една година и данни за неизтекла давност.

Правилен е и извода на проверявания съд за липсата на абсолютните предпоставки по чл.6 от ЗЕЕЗА при наличието на които не се допуска екстрадиция.

Лицето е руски гражданин, не се ползва с имунитет по отношение наказателната юрисдикция на РБългария, няма българско гражданство и не му е предоставено убежище от РБългария към момента на получаване на искането за екстрадиция.

Получаването на статут на убежище е уредено в Закона за убежището и бежанците /ЗУБ/, в Конвенцията за статута на бежанците от 1951 г., в Протокола за статута на бежанците от 1967 г. и международни актове по защита правата на човека. По силата на чл.7 от ЗУБ убежището е закрила, която българската държава дава на чужденци, преследвани заради техните убеждения или дейност в защита на международно признати права и свободи. Съгласно чл.2 от ЗУБ компетентният орган за това е Президентът на Република България. Производство за предоставяне на убежище по ЗУБ по отношение на исканото лице не е било проведено, а останалите степени на закрила по ЗУБ - статут на бежанец, хуманитарен статут и временна закрила не се изследват в производството по екстрадиция съгласно текста на чл. 6 от ЗЕЕЗА.

Видно от постъпило писмо от Държавната агенция на бежанците/л.138 от проверяваното дело/, А. е подал молба на 27.07.2022г да му бъде предоставен статут на бежанец, или убежище на територията на РБългария. На този етап молбата на същия е в процедура. Няма данни за

подадена молба до Комисията по предоставяне на убежище към Президентството.

За нуждите на проверката дали са налице абсолютните предпоставки по чл.7 от ЗЕЗЗА, представляващи основания, при които се отказва екстрадиция, настоящият състав доразви доказателствената дейност с приобщаване на нови писмени и гласни доказателства, които обуславят извод, различен от направения в окръжния съд.

Няма спор, че престъплението за което А. е привлечен като обвиняем не е политическо или военно престъпление, че няма да бъде съден от извънреден съд, че престъплението не е амнистирано и наказателното преследване не е погасено по давност според законодателството на РФ и РБългария и за същото не се предвижда смъртно наказание. Няма данни за влязла в сила присъда в РБългария за същото престъпление.

По делото са налице писмени данни за политическите антивоенни възгледи и проявления на А. след февруари 2022г. Същият е участвал в антивоенни протести в България и публично е изгорил своя руски паспорт. Своите възгледи А. е разкривал и в социалните медии. По делото са представени разпечатки от мобилно приложение от които е видно, че А. е правил антиправителствени изказвания и е осигурявал помощ на украински бежанци.

Видно от Резолюция 2021/3018/RSP на Европейския парламент от 16.12.2021 година относно непрекъснатите репресии срещу гражданското общество и защитниците на правата на човека в Русия: случая с правозащитната организация «Мемориал»; Резолюция на Европейския парламент 2022/2622/RSP/ от 07.04.2022г. относно нарастващите репресии в Русия, включително случая с А.Н.; доклад на БХК по настоящето дело с информация както за случая «Мемориал», така и за индивидуални казуси за нарушение на правата на изразяване /например случаят на А.Г./ и ограничения в работата на неправителствения сектор в областта на публичната информация, както и събраните гласни доказателства, не остава съмнение, че Русия е засилила репресиите срещу мирни демонстранти, защитници на човешките права и активисти на гражданското общество и протестиращи срещу войната, като промените в руското законодателство, вкл. измененията на Наказателния кодекс се използват за упражняване на съдебен тормоз срещу изразяващите несъгласие гласове в страната и чужбина с водената политика на Русия.

При тези обективни данни, въззивният съд счита, че при екстрадиране на А. в молещата държава съществува риск положението му да бъде утежнено

поради политическите му убеждения. Директно доказателство за опасността се намира в доклада на БХК, в който се сочи, че в много случаи наказателните обвинения в РФ са за престъпления, които са видимо несвързани с политическата дейност, като например икономическите и данъчните престъпления /за такива обвинения, според БХК, са съдени и осъдени едни от най-известните политически затворници в Русия – М.Х., Платон Лебедев, А.Н./. По подобен казус на руския гражданин Н.К., през 2014 година българските съдебни власти са отказали екстрадиция.

Настоящият състав констатира и абсолютно основание за отказ по чл.7, т.5, пр.6 от ЗЕЕЗА във връзка с гарантиране на правата на исканото лице, свързани с наказателното производство, съгласно изискванията на международното право.

Действително, по делото са налице гаранции, предоставени от Генералната прокуратура на РФ /Зам.генералния прокурор/ с писмо №81/З-735-2022 от 15.07.2022г. до Министъра на правосъдието в РБългария. Видно от същото, зам.генералния прокурор гарантира, че поисканата екстрадиция няма за цел преследването на лицето по политически мотиви, във връзка с расова принадлежност, вероизповедание, националност, или политически възгледи. На следващо място се гарантира, че на А. ще бъдат предоставени всички възможности за защита, в т.ч. помощ на адвокати, като същия няма да бъде подлаган на мъчения, жестоки, безчовечни, унижаващи достойнството видове третиране или наказания, съгласно чл.7 и 14 от Международния пакт за граждански и политически права от 16.12.1966г. В случай на предаване на А. на Русия, същия ще пребивава в «учреждението», в което са зачетени стандартите, изложени в Пакта и сътрудниците на Посолството на РБългария в РФ по всяко време ще могат да го посещават за целите на проверка за спазването на изложените гаранции.

Гаранциите се подлагат под съмнение от настоящия въззивен състав по следните съображения:

С Резолюция СМ/Res(2022)2, приета на 16 март 2022 година, членството на Руската федерация в Съвета на Европа се счита за прекратено от 16 март 2022 година, а от 16 септември 2022 година страната ще престане да е Високодоговаряща държава по Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи. Така ще препятства юрисдикцията на Европейския съд по правата на човека по индивидуални жалби за нарушени права по Конвенцията от граждани на Русия. По този начин ще се изключи възможността за контрол върху спазването на правата със създадената с конвенцията международна система за нейното прилагане, включително и върху правното положение на задържаните в местата за лишаване от свобода. Проблемът е изключително сериозен, защото дори и при текущото членство на РФ в Съвета на Европа, молещата държава не е изпълнила решенията по 90% от делата,

идентифициращи структурен или системен проблем с човешките права, по които са постановени осъдителни решения срещу нея от ЕСПЧ през последните десет години.

От друга гледна точка, в редица свои решения ЕСПЧ подчертава, че в случаи, когато има сериозни и съществени основания да се предположи, че лицето, подлежащо на екстрадиция ще бъде изложено на риск да бъде подложено на третиране, противоречащо на нормата на чл.3 от ЕКПЧОС, последното включва задължението такова лице да не бъде екстрадирано в държавата, неосигуряваща подобни гаранции. Съдът подчертава, че в процедура по екстрадиране, оценката на риска за засегнатото лице да бъде подложено на малтретиране в собствената му страна е основополагаща и заслужава особено внимание от страна на вътрешните съдилища /вж Решение М.Г.срещу България №59297/12 от 25.03.2014г./.

Внимателното проучване на ситуацията в местата за лишаване от свобода на молещата държава, проведено от този състав чрез доклад от БХК, показва сериозен системен проблем от произволни задържания, липса на мотиви в съдебните актове, забавени разглеждания на обжалването на мерки за неотклонение, липса на справедлив процес при разглеждане на задържането, лоши условия в местата за лишаване от свобода/ предмет на група дела: «К. срещу Русия», «Ф. срещу Русия» и «Б. срещу Русия»/.

Отделно, правото на справедлив процес по чл.6 от Конвенцията също се поставя в несигурност по изложените съображения, което насочва и към съмнения, че правата на исканото лице в наказателното производство са под риск, при невъзможност за осъществяване на контрол върху спазването им по силата на ЕКПЧОС. В подкрепа на извода са данни от доклад на Уърлд джъстис проджект /неправителствена организация на Американската адвокатска асоциация, подкрепена от 21 партньорски организации от цял свят/ за 2021 година, сочещ на сериозен проблем по отношение на върховенството на правото в РФ. Според подробности в писмено доказателство, изготвено от БХК по настоящето дело, Русия не изпълнява високите стандарти в наказателното производство. Според същия източник, проблеми се установяват спрямо справедливостта на съдебния процес в молещата държава, за което свидетелстват решения на ЕСПЧ по редица дела /спрямо руските граждани М.Х., А.Н., И.Я., Г.К., А.А., В.Г. и др./, а проблемите са разнообразни– отказ да се разгледат и обсъдят доводите на защитата, липса на безпристрастност на съдии, нарушаване на поверителността на комуникациите между клиент и адвокат, отказ да се разглеждат жалби за освобождаване, отказ за изслушване на свидетели, нарушаване на презумпцията за невиновност, неколкократно осъждания за

едни и същи деяния и пр. Пак от практиката на ЕСПЧ се извлича нарушение в наказателните производства на чл.5 от ЕКПЧОС, изразяващи се в противозаконни и произволни задържания по наказателни обвинения, липса на достатъчно мотиви за продължаване на задържането под стража, задържане в неоторизирани помещения, провеждане на производства по налагане на мярка за неотклонение в отсъствие на обвиняемия, прекомерна продължителност на предварителното задържане и т.н./ група решения „К. срещу Русия“/.

Коментираните нарушения са допуснати при членството на РФ в Съвета на Европа /към настоящия момент прекратено/, като денонсирането на ЕКПЧОС от 16 септември 2022 година нататък, поражда основателни съмнения за задълбочаване на проблемите.

Съображенията на настоящия състав са съзвучни с решения на съдилища в страните-членки на Съвета на Европа, които отхвърлят искания за екстрадиция или международна правна помощ от Руската федерация на основание липса на доверие във волята на тази страна да изпълни задълженията си по международното право, наличие на съмнение в спазване на принципа за върховенство на правото и невъзможност за наблюдение върху дадените гаранции. Фактическото положение е отразено в Доклад за решенията, взети на 81-та среща на Експертен комитет по действието на европейските конвенции в наказателноправната област, подкрепя се и от скорошно решение от 5 май 2022 година на Италианския касационен съд, който отменя решение и връща на Апелативен съд– Милано дело, свързано с екстрадиране в Русия с мотиви, които поставят под сериозно съмнение всякакви дипломатически уверения на руската страна след прекратяване членството ѝ в Съвета на Европа /стр.13-стр.14 от доклад на БХК по въззивното дело/. Изложеното се подкрепя и от събраните по делото преки гласни доказателства.

В допълнение, на заседание на Съвета по правосъдие и вътрешни работи, проведено на 03-04.03.2022г. Министрите от ЕС постигат единодушно съгласие, че *«действията на Русия представляват толкова сериозно нарушение на международното право и международните споразумения, че оправдават избора на много държави членки да не разглеждат искания от Русия и Беларус за сътрудничество по наказателноправни въпроси, като си запазват правото на преценка за всеки отделен случай»*.

Вторият стълб на човешките права от т.нар. първо и второ поколение в

международното право са предмет на уредба в редица актове на ООН, сред които е Международният пакт за граждански и политически права. Според чл.40, държавите-страни по Пакта се задължават да предоставят периодични доклади на Комитета по правата на човека, включително с процедура по чл.41 от Пакта е уредена възможност за междудържавни жалби, а с Първият факултативен протокол и възможност за разглеждане от Комитета по правата на човека на индивидуални жалби, приключващи с издаване на доклад, който няма задължителна сила за държавите.

Важно е също да се каже, че през април 2022 година РФ е отстранена с решение на Общото събрание на ООН от Съвета по правата на човека, с което се препяства всякаква възможност за разследване на твърдения за нарушения на човешките права, което обосновава извод, че защитата им и по този стълб не е възможна.

В обобщение, от изнесените по-горе обективни обстоятелства и аргументация се налага извод за наличието на възможен риск, в случай на предаване за участие в образуваното наказателно производство, положението на А. да бъде утежнено поради неговите политически убеждения, както и за реална възможност от накърняване на неговите права в това производство, което обосновава и основанията за отказ от допускане на екстрадицията му по смисъла на чл.7, т.4, пр.последно и т.5, пр.шест от ЗЕЕЗА.

По изложените мотиви, съставът на Апелативен съд гр.Варна намира, че са налице абсолютни основание за отказ от екстрадиция, което налага отмяна на решението на Окръжен съд гр.Варна и отхвърляне на искането за екстрадиция.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ изцяло Решение №167 от 08.08.2022г. на Окръжен съд гр.Варна, постановено по ЧНД №822 по описа на съда за 2022г., като

ОТКАЗВА ЕКСТРАДИЦИЯ на руския гражданин АЛ. Г. АЛЧ., по искането на съдебните власти на Руската Федерация въз основа на образувано на 25.01.2018г. досъдебно производство № 11802450031000007 за разследване на данъчно престъпление, извършено през периода 01.10.-31.12.2015г. в гр.Москва.

ОТМЕНЯ взетата мярка за неотклонение „задържане под стража“.

РЕШЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на обжалване и протест.

ПРЕПИС от решението да се изпрати на Министъра на правосъдието за уведомяване на молещата държава.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____